

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3926-12

meddelad i Stockholm den 11 mars 2013

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

Ombud: BB
Unionen
Olof Palmes gata 17
105 32 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 15 maj 2012 i mål nr 4010-11

SAKEN

Arbetskadeförsäkring

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 131539

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaförvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

AA har en godkänd arbetsskada med visandedag den 14 april 1986. Skadan uppkom genom skadlig inverkan i hans tidigare arbete som målare. AA omskolade sig till säljare. Efter avslutad utbildning beviljades han mellanskillnadslivränta fr.o.m. den 21 december 1992. Vid omprövning i mars 1997 bestämdes inkomsten före skadan till 298 100 kr och efter skadan till 183 313 kr.

Försäkringskassan beslutade att livräntan fr.o.m. oktober 2009 skulle sänkas. Inkomsten före skadan bestämdes till 459 400 kr och efter skadan till 360 429 kr. AA skulle betala tillbaka 520 102 kr som han fått för mycket i livränta för tiden januari 2001 t.o.m. september 2009.

Förvaltningsrätten satte ned återkravsbeloppet till 350 000 kr. AA överklagade hos kammarrätten som upphävde återbetalningskravet för 2001 och 2002 men avslög överklagandet vad gäller 2003. Återbetalningskravet för januari 2004 – september 2009 upphävdes med motiveringen att AA under denna tid inte hade brustit i någon anmälningsskyldighet och inte heller borde ha insett att livränta uppburits med för högt belopp.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade efter överklagande av Försäkringskassan prövningstillstånd endast i den del av kammarrättens mål som rör återbetalning av livränta avseende januari 2004 – september 2009. Kammarrättens avgörande i övriga delar har således vunnit laga kraft.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens avgörande och fastställer förvaltningsrättens dom och anför bl.a. följande.

Mål nr
3926-12

Av 6 kap. 7 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring framgår att bestämmelserna om anmälningsskyldighet i 16 kap. 8 § lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller vid handläggning av rätten till livränta. Den uttryckliga kopplingen till den försäkrades arbetsförmåga som finns där ska ses i ljuset av att arbetsskadeförsäkringen avser att kompensera ett bortfall av förmågan att skaffa sig inkomst. En ökad inkomstförmåga ska alltid anses avspegla en utökad arbetsförmåga i nu aktuell mening. AA har därmed brustit i sin anmälningsskyldighet och är återbetalningsskyldig för felaktigt utbetalad livränta.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande.

Det framgår inte av 16 kap. 8 § lagen om allmän försäkring att den försäkrade är skyldig att anmäla inkomstökningar som inte beror på en förbättrad arbetsförmåga eller på att den försäkrade börjat arbeta i större omfattning än tidigare. Socialförsäkringsförmåner kan inte återkrävas utan lagstöd. Det är därför inte möjligt att tolka in en skyldighet att anmäla inkomständeringar som inte uttryckligen kan utläsas i lagtexten. Vid en jämförelse med socialförsäkringsbalkens regler kan konstateras att det numera uttryckligen anges vilka förhållanden som kan ligga till grund för ett beslut om återkrav. Försäkringskassans tolkning att en ökad inkomstförmåga alltid ska anses avspegla en utökad arbetsförmåga kan inte anses vara tillfyllest när det är fråga om ett ingripande och betungande förvaltningsbeslut. Han har inte heller skäligen bort inse att han erhållit ersättning med för högt belopp. Om grund för återkrav anses föreligga finns särskilda skäl för eftergift.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet är om AA är skyldig att återbetala livränta han har uppburit för tiden januari 2004 – september 2009.

Rättslig reglering

Enligt 6 kap. 7 § lagen om arbetsskadeförsäkring har bestämmelserna i 16 kap. 8 § och 20 kap. 4 § lagen om allmän försäkring motsvarande tillämpning i fråga om ersättning från arbetsskadeförsäkringen. Av dessa bestämmelser framgår att den som uppbär sjukersättning är skyldig att anmäla till Försäkringskassan om han eller hon börjar förvärvsarbeta i större omfattning än tidigare eller om arbetsförmågan förbättras. Vidare framgår att återbetalning ska ske dels om någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet eller på annat sätt förorsakat att ersättning utgått obehörigen eller med för högt belopp, dels om någon eljest obehörigen eller med för högt belopp uppburit ersättning och skäligen bort inse detta.

Lagen om arbetsskadeförsäkring och lagen om allmän försäkring har upphävts men är enligt 1 kap. 3 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken tillämpliga i målet. Bestämmelser om anmälningsskyldighet och återbetalning finns nu i 110 kap. 46 § och 108 kap. 2 § socialförsäkringsbalken.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

För att återkrav ska aktualiseras på den grunden att den enskilde brustit i sin anmälningsskyldighet måste det klart framgå vilka förhållanden den enskilde är skyldig att lämna uppgifter om för att fullgöra denna skyldighet (jfr RÅ 2003 ref. 45). Av 16 kap. 8 § lagen om allmän försäkring framgår inte annat än att anmälningsskyldighet föreligger när den försäkrade börjar arbeta i större omfattning än tidigare eller får en förbättrad arbetsförmåga. En så vid tolkning av de i lag givna förutsättningarna för anmälningsskyldighet som Försäkringskassan gett uttryck för kan inte bilda grund för återkrav. Det finns således inte förutsättningar att ålägga AA återbetalningsskyldighet med hänvisning till att han brustit i sin anmälningsskyldighet.

Mål nr
3926-12

Omständigheterna är inte heller sådana att AA skäligen borde ha insett att han erhållit livränta med för högt belopp.

Det anförda innebär att Försäkringskassans överklagande ska avslås.

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Gustaf Sandström, Karin Almgren och Erik Nymansson.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Emma Holm.